

आयुष्याच्या संध्याकाळी सुखी व समृद्ध जीवनासाठी मूलमंत्र श्री. अनिल पाटील, असो. फायनान्सियल प्लॅनर

परवा नुकत्याच एका कंपनीतून पाच वर्षापूर्वी रिटायर झालेल्या मित्राची भेट झाली. त्याचेकडून निराशमय अवस्था पाहून थोडेसे वाईट ही वाटले. कारण पाच वर्षापूर्वीचा त्याचा अभिमान व आनंद आज मला दिसलाच नाही. त्याची दोन्ही मुले प्रथितयश मिळविलेली पुण्यासारख्या शहरात नोकरीसाठी बाहेर गेलेली, आता रिटायरमेंटनंतर आलेली रक्कम कुठे गुंतवायची याबाबत मित्राच्यामध्ये चर्चा व्हायच्या. अनेक मित्र आपआपले अनुभव सांगत होते. त्यापैकी जवळच्या मित्राचा सल्ला दिला कि रियल इस्टेटमध्ये चांगला पैसा मिळतो व गुंतवणूक सुरक्षित राहते. या उद्देशाने मित्राच्या भरवशाने गावात दोन एकर जमीन खरेदी केली. फडांतून मिळालेला सर्वच पैसा जमिनीत गुंतविला. सुरुवातीला मुलाकडून पैसा येत होता. त्यामुळे कधी पैशाची कमतरता भासली नाही. मग मुलांची लग्ने झाली. पुण्यातच त्यांचा संसार धाटू लागला. अन मुलाची प्रत्येक वस्तू इएमआयने घरामध्ये येवू लागली. परिणामी पालकांच्याकडे येणारा पैसा कमी येवू लागला व कालावधीनंतर बंद झाला अन पाण्याअभावी शेतीचे उत्पन्न जेमतेम येऊ लागले. आजारपणावरील खर्च वाढलेने दरमहाचा घरखर्च कसा भागवायचा? ही काळजी वाटू लागली. जमीन विकायला गेलेतर मंदीमुळे दर मिळत नाही. अशी बिकट अवस्था दोन पाच वर्षात निर्माण झाली. दुसरा आणखीन एक मित्र फंडाचा आलेला पैसा नवीन बंगला बांधण्यात घालवला. पेन्शनही नाही. अन पैसाही नाही. चांगल्या राहणीमानानुसार जगता येत नाही. याची फार मोठी खंत वाटत आहे.

आजही कित्येक लोक आयुष्यभर मिळविलेला वयाच्या ५० ते ६५ व्या वर्षीही भविष्यातील गरजांचा विचार न करता रियल इस्टेटमध्ये गुंतवणूक करतात हे कितपत योग्य आहे. हे पुढील काही वर्षात येणारा काळ हा निर्णय किती चुकीचा आहे ठरवत असतो. कारण आयुष्याच्या संध्याकाळी नियमित उत्पन्न जितके रिटायर होताना येत होते तितकीच गरज रिटायरमेंटनंतरही येण्यासाठी एका कॅश फ्लोची गरज भासते. त्याशिवाय आपण गुंतवलेल्या मालमत्तामधील गुंतविलेला पैशाला तरलता गरज भासते. यासाठी आपल्या आयुष्याची गणिते बिघडून घेण्यापेक्षा आपल्या जवळच्या फायनान्सियल प्लॅनर मदतीने आपले भविष्यातील गरजांचे नियोजन करून निरनिराळ्या मालमत्तेनुसार गुंतवणुकीचे नियोजन करणे ही काळाची गरज आहे.

मी रिटायर होणार हे करियरच्या सुरुवातीस नियोजन करणारा शहाणा ठरत असतो. प्रत्येकाच्या जीवनात करियरची सुरुवात झाली कि पैशाचा प्रवाह चालू होतो. मात्र हा प्रवाह जोपर्यंत काम करीत आहे तोपर्यंत टिकतो. मात्र वृद्धापकाळानंतर बहुतांश कमी होतो किंवा पूर्णतः आटतो. वयाच्या साठव्या वर्षानंतर आज रिटायर लोकांची भारतामधील परिस्थिती पाहिल्यास ३ टक्के लोक

आपल्या मर्जीनुसार उच्च जीवन शैलीनुसार जगत आहेत. कारण त्यांनी योग्य चांगल्या पध्दतीने नियोजन केलेले असते. १३ टक्के लोक तुटपुंजी पेन्शनवर जेमतेम जगत आहेत. मात्र ८४ टक्के लोक आजही किरकोळ स्वरूपाची नोकरी वृद्धाश्रम किंवा आपल्या मुलाच्यावर अवलंबून आहेत. अन त्याचे जगणे अंत्यत हलाखीची केविलवाणी आहे. आयुष्याच्या संध्याकाळी अर्थाला फार महत्त्व आहे ज्याच्याकडे अर्थ आहे. त्याच्या जगण्याला अर्थ आहे ज्याच्याकडे अर्थ नाही त्याचे जगणे अनर्थ आहे असे त्याला प्रत्येक क्षणाला वाटत राहते. कारण पैशासाठी लाजीरवाणी अपमानकारक वागणूक कुटुंबांतही अन समाजातही मिळत असते याला कारणीभूत त्याचे तरुणपणीचे विचार असतात

वैद्यकिय प्रगतीमुळे एकूणच माणसाचे आर्युमान सतत वाढत आहे, विभक्त कुटुंब पध्दतीमुळे निवृत्तीनंतर स्वतःची काळजी स्वतःच घेण्याची आवश्यकता वाढलेली आहे, महागाई नियमित वाढतच आहे.

रिटायरमेंट प्लॅनिंगची आवश्यकता

३०-३० चा नियम असे सांगतो कि माणूस सर्वसाधारणपणे ३० वर्षे नोकरी/व्यवसाय करून पै पै साठवून आपल्या निवृत्तीनंतरच्या ३० वर्षांची तरतूद करण्याचा प्रयत्न करतो. कारण त्याला त्याची जीवनमान राहणी सतत चांगली राहण्यासाठी निवृत्तीपश्चातही नियमित व चांगले उपन्न मिळणे गरजेचे असते. याची काही कारणे खालील प्रमाणे:

- आपणास माहीत आहेच कि महागाई ही नेहमीच वाढत असते, दरवर्षी ती सरासरी ८% याप्रमाणे वाढते असे गृहित धरले तर ३० वर्षानंतर आपणास लागणारी रक्कम ही आत्ताच्या तुलनेत १० पट अधिक असते.
- भारतीय लोकांचे आयुष्यमान हे सतत वाढत आहे व ते नजीकच्या भविष्यकाळात सरासरी ९० वर्षापर्यंत होण्याची शक्यता वाढली आहे. याचे प्रमुख कारण म्हणजे मेडिकल सायन्समधील लक्षणीय प्रगती व जी सतत चालू राहणारी प्रक्रिया आहे.
- विभक्त कुटुंब पध्दतीमुळे तर रिटायरमेंट प्लॅनिंग प्रत्येकालाच अत्यावश्यक आहे.
- भारतात प्रगत राष्ट्रांप्रमाणे सामाजिक सोशल सिक्युरिटीचा कायदा अस्तित्वात नाही.
- अजूनही आज देशातील जनता जी एकूण बचत करते त्यापैकी फक्त ११% रक्कमेची तरतूद हि रिटायरमेंट साठी केली जाते.
- रिटायरमेंटनंतर पगाराचा दरमहा मिळणारा चेक बंद होतो. याचा कधी विचारच केलेला नाही.
- महागाई व चलन वाढ यामुळे पैशामध्ये असणारी क्रयशक्ती कमी कमी होत जाते.
- आपण कधी रिटायर होणार याचे बरेच लोकांनी ठरविलेले

नसते.

- वाढता वैद्यकिय खर्च नेहमीच वाढत जातात पण ते करण्याशिवाय तरणोपाय नसतो.
- कोणालाही दुसऱ्यावर अवलंबून रहायला निश्चितच आवडत नाही.
- रिटायरमेंटनंतरचे जीवन ही जणू काही दुसरी इर्निंगच असते.
- आणि म्हणूनच ही काळाची गरज आहे कि तुम्ही आत्ताच निवृत्तीपश्चात सुखी व समृद्ध जीवनासाठी पुरेशी बचत याच कारणासाठी व तिही दिर्घ मुदतीच्या साधनात नियमितपणे गुंतवली पाहिजे.
- आयुष्याच्या सुरुवातीपासून गुंतवणूक करणे महत्वाचे आहे.
- वाढती महागाई: महागाई नेहमीच वाढत असते व ती तशी वाढतच रहाणार आहे. वाढती महागाई ही रुपयाच्या खरेदीच्या किंमतीत घटच करते एवढेच नाही तर भविष्यातील तरतुदीसाठी बचतीचे महत्वही यामुळे अधोरेखित होते.

टेबल A : महागाईमुळे १ लाख रुपयाची वाढत जाणारी किंमत

महागाईचा दर	५ वर्षांनंतर	१० वर्षांनंतर	१५ वर्षांनंतर	२० वर्षांनंतर	२५ वर्षांनंतर	३० वर्षांनंतर
६%	१,३३,८२३	१,७९,०८५	२,३९,६५६	३,२०,७१४	४,२९,१८७	५,७४,३४९
७%	१,४०,२५५	१,९६,७९५	२,७५,९०३	३,८६,९६८	५,४२,७४३	७,६१,२२६
८%	१,४६,९३३	२,१५,८२२	३,१७,२९७	४,६६,०९६	६,८४,८४८	९,०६,२६६
९%	१,५३,८६२	२,३६,७३६	३,६४,२४८	५,६०,४४९	८,६२,३०८	१३,२६,७६८

म्हणजेच वार्षिक ७% महागाईचा दर धरल्यास आज जेवढी रक्कम आपल्याला दरमहा लागत आहे. त्याच्या ७ पट रक्कम आपल्याला ३० वर्षांनंतर लागणार आहे. आणि म्हणूनच आजपासून बचत नाही तर गुंतवणूक करणे हे फार महत्वाचे आहे.

आपल्या गुंतवणुकीवर मिळणारा परतावा हा आपण कोणत्या साधनात गुंतवणूक करतो व त्यातील जोखीम-परतावा या तत्वावर अवलंबून असतो.

टेबल B : दरमहा रु. ५००० च्या गुंतवणूकमधून निरनिराळ्या परताव्याने तयार होणारा रिटायरमेंट फंड

वार्षिक परताव्याचा दर	५ वर्षांनंतर	१० वर्षांनंतर	१५ वर्षांनंतर	२० वर्षांनंतर	२५ वर्षांनंतर	३० वर्षांनंतर
परताव्याचा दर	निवृत्ती घेणारा असल्यास	निवृत्ती घेणारा असल्यास	निवृत्ती घेणारा असल्यास	निवृत्ती घेणारा असल्यास	निवृत्ती घेणारा असल्यास	निवृत्ती घेणारा असल्यास
७%	357992	8.60.094	15,64,319	2552030	3937347	58,80,324
९%	376357	955430	18,46,405	32,17,281	53,26,542	85,71,903
१२%	4,05,518	11,20,179	2379657	45,99,287	85,11,033	1,54,04,866
१५%	४,४२,८७३	१३,७६,०८५	३३,४२,५३४	७४,८६,९६८	1,37,82,804	2,81,60,000

टेबल C ३ : रु.१० लाख एकरकमी गुंतवणूक केली असता रिटायरमेंट फंड किती होतो याचे उदाहरण

वार्षिक परताव्याचा दर	५ वर्षांनंतर	१० वर्षांनंतर	१५ वर्षांनंतर	२० वर्षांनंतर	२५ वर्षांनंतर	३० वर्षांनंतर
परताव्याचा दर	असल्यास	असल्यास	असल्यास	असल्यास	असल्यास	असल्यास
७%	१५,२२,५५२	१९,६७,१५१	२७,५९,०३२	३८,६९,६८४	५४,२७,४३३	७६,१२,२५५
९%	१५,३८,८२४	२३,६७,३६४	३६,४२,४८२	५६,०४,४९९	८६,२३,०८९	१,३२,६७,६६८
१२%	१७,६२,३४२	३१,०५,८४८	४४,७३,५६६	९६,४६,२५३	१,७०,००,०६४	२,९९,५९,६२२
१५%	२०,१९,३५७	४०,४५,५५८	६१,३७,०६२	९६,६६,५३७	१,३९,१८,९५३	२,६२,९९,७७२

वरील टेबलमधील महत्वाची बाब: गुंतवणुकीवर मिळणाऱ्या परताव्याच्या दरातील फरक हा चक्रवाढ दराने होणाऱ्या फायद्याचा परिणाम असतो. तुमच्या गुंतवणुकीवर ७% च्या ऐवजी १५% वार्षिक दराने परतावा मिळाला तर तुमचा रिटायरमेंट फंड ३० वर्षात जवळपास रु.२.८५ कोटी - रु.५.८५ कोटी अधिक होतो.

जर तुम्हाला गुंतवणुकीला सुरुवात करायला उशीर झाला आहे असे वाटत असेल व तुम्हाला हवे तेवढे पेंशन मिळण्यासाठी तुम्ही एकरकमी गुंतवणूक व सोबत एसआयपी सुरु केली पाहिजे. खालील उदाहरणाने हे समजून घेणे सुलभ होईल.

वर दिलेल्या टेबल क्र.२ नुसार जर का तुम्ही तुमच्या वयाच्या ३० व्या वर्षी रु. ५०००/- ची एसआयपी सुरु केली तर तुमच्या वयाच्या ६० वयाला तुमच्या गुंतवणुकीचे मूल्य वार्षिक १५% चक्रवाढ दराने सुमारे रु.२.६० कोटी होईल.

तुम्ही रु.४०,०००/- एसआयपी १५ वर्षासाठी करावी ज्याचे १५% वार्षिक दराने रु.२.३० कोटी होतील व सोबत एक रकमी रु.१० लाख गुंतवावेत ज्याचे रु.८० लाख होतील. म्हणजे एकूण रक्कम रु.३.१० कोटी १५ वर्षात होतील.

तुमच्या गरजेनुसार तुमच्या रिटायरमेंट फंडाचे मूल्य ठरवण्यासाठी खालील टेबलमध्ये रु.१ कोटी ६० व्या वर्षी तयार करण्यासाठी दरमहा किती रुपयांची एसआयपी केली पाहिजे त्याचे उदाहरण देत आहोत, याचा वापर करून तुम्हाला किती पेंशन (महिना सुमारे १% दराने) मिळावे व यासाठी दरमहा किती गुंतवणूक केली पाहिजे हे ठरवता येईल. उदा. जर तुम्हाला तुमच्या फंडचे मूल्य २ कोटी व्हावे असे वाटत असेल तर एसआयपी रक्कम दुप्पट करावी, ३ कोटी साठी ३ पट रकमेची एसआयपी करावी. . . एक लक्षात ठेवा जेवढी गुंतवणुकीची मुदत जास्त तेवढी फंड व्हॅल्यु जास्त व एसआयपीची रक्कम कमी, म्हणूनच लवकर सुरुवात करा.

टेबल क्र. ५: रु.१ कोटीचे फंड मूल्य होण्यासाठी दरमहा किती रकमेची एसआयपी करावी त्याचे उदाहरण

वार्षिक परताव्याचा दर	५ वर्ष	१० वर्ष	१५ वर्ष	२० वर्ष	२५ वर्ष	३० वर्ष
७%	१,३९,६७९	५७,७७५	३१,५३९	१९,९९७	१२,३४५	८,९९७
९%	१,३२,५८४	५१,६७६	२६,४२७	१४,९७३	८,९२०	५,४८२
१२%	१,२२,४४४	४३,४७१	२०,०९७	१०,९०९	५,३२२	२,८६१
१५%	१,१२,८९९	३६,३३५	१४,९५९	६,६७९	३,०८३	१,४४४

तुमचे निवृत्तीपश्चात सुखी व समृद्ध जीवन जगण्यासाठी एका जबरदस्त नियोजनाची गरज ठरते. हे योग्य वेळी लक्षात घेऊन दीर्घकालीन सातत्याने अंमलातही आणणे महत्वाचे आहे.

